

Kristina Bajec: ČIV - ČIV DOM

V stari hiši mojih dedov in tet sva v majhni sobi pri moji mami in teti našla po poroki svoj začasni prvi dom! Kasneje nama je uspelo po bivanju v garsonjeri gradbenega podjetja, v katerem sva bila oba zaposlena, s stanovanjskim varčevanjem in s posojili zbrati dovolj denarja za nakup vrstne hiške. Te hišice so bile sredi sedemdesetih let namenjene kot prvi dom mladim družinam. Mnogi med njimi še sedaj domujemo v njih, ali pa sedaj že njihovi odrasli otroci, vnuki in nove družine.

Rojevali so se nam v tistih prvih letih otroci, nama dva sinova in hči! Otroci so se skupaj igrali, šolali in odraščali v nekem sožitju, ki deloma med nekaterimi še danes ostaja. – Tudi med nami sosedi so vladali večinoma včasih bolj, včasih za nekaj časa manj prijazni medsebojni odnosi. V letih najinega sorazmerno lepega življenja z vsemi tremi otroki, kljub staranju, boleznim in slovesom naših mam, je najina hiška čeprav majhna, a sredi zelenja, nekaj časa nudila začasni dom tudi našim mamam!

Naš dom, v katerega sva se s komaj polletnim sinkom vselila pred skoraj 50 leti, je bil dokaj domiselno že prvotno pripravljen in imel že skromno opremljeno kuhinjo. Pred vselitvijo sva izvedla nekatere izboljšave! Itison najskromnejše izvedbe sva v pritličju zamenjala s tedaj dosegljivim lamelnim parketom, ki se ga je dalo lažje čistiti in vzdrževati! Leta kasneje sem bila možu hvaležna za to odločitev, saj so vsi trije otroci po skoraj vsakodnevnem druženju s svojimi vrstniki v peskovniku prinašali kar nekaj mivke domov, ki sem jo lažje pometla z njih in s tal! Sledilo je potem oblačenje v pižame in pred spanjem še obvezni Miki Mistrovi zajčki s CIK-CAKOM in večerjica, ki sem jo običajno na hitro skuhala –mlečni zdrob, kosmiči z mlekom, prosena kaša, močnik ...

Imela sva srečo, da je bilo tedaj pred pol stoletja še možno jemati posojila za pohištvo in stroje! Vse v hiški sva opremljala s tedaj z manj debelimi denarnicam nama dosegljivo pohištvo in stroje naših proizvajalcev. Za dnevno sobo sva nabavila pohištvo MEBLA v beli barvi z rjavimi letvami in iz istega programa tudi omare za najino spalnico! Otroški sobi pa sva opremila z belo – zelenim pohištvom MOZAIK programa našega proizvajalca. Kuhinja rjave barve je bila »Marlesova«. Služila nam je dolga leta, dokler je pred nekaj leti nisva nadomestila z novejšo in svetlejšo s predali. Mož , ki je od nekdanj rad kuhal, pripravlja v njej za družino slastne obroke! Jaz se v kuhi in peki nisem našla – sem pa vedno pomagala pri pripravi prazničnih potic in peciva, tako kot vsi trije najini potomci! Prevzela sem ob pomoči tudi čiščenje sob in kopalnic – nekaj pa so sami postorili tudi otroci! Vsi naši gospodinjski stroji :pralni, pomivalni, štedilnik, pečica so bili od »Gorenja« in leta dobro delovali.

Igrišče s skromnim peskovnikom in druženje z vrstniki med hišicami spomladi, poleti, jeseni, z visokim snegom tedaj še obdarjenimi zimami, je bilo poseben dar! V zadnjih letih se nekaj časa zapuščena igrišča na pobude njihovih očetov in mam pa tudi babic in dedkov spet obnavlja in opremlja z novimi igrali - otroci prihajajo celo od drugod, da s poigrajo v zelenju!

Vsaki od hišic je pripadala na severni strani pred vhodom manjša zaplata zemlje, na katero smo že tedaj posadili razne grmovnice in rože, ki so nas in obiskovalce veselo pozdravljale, ko smo se kar hudo utrujeni vračali domov!

Naše hiške smo postopoma vsi skozi leta z vsemi uradnimi dovoljenji razširili. Sprva z različno sosedsko pomočjo in s prijatelji in sorodniki! Prva leta je bila ta pomoč večini od nas edino dosegljiva – potem smo morali ob koncih tedna že vključiti plačane in strokovno bolj večče delavce! Očetje so jim večinoma priskočili na pomoč pri delih, tudi nekateri otroci so jim pomagali po svojih močeh. Mame smo kuhale golaž in polento in razne domače jedi na žlico, da so se vsi po končanem delu skupno najedli!

Na južni strani vsake hiške je bil del zemljišča, ki je pripadal vsaki hiški, da smo si po lastnih željah in zmožnostih lahko uredili majhne zelenjavne vrtičke, ki so nam kar dobro služili! Kasneje smo si iz veselja do zelenja omislili tudi lesene pergole s trto Izabelo, ki je dajala poleti senco, jeseni pa tudi posladek otrokom in kosom in drugim ptičkom, ki so tedaj še živeli v naši bližini. Pozimi smo jih pridno krmili v lesenih ptičjih hišicah, ki so jih mnogi otroci s pomočjo očetov kar sami izdelali!

Zrasla so tudi posajena in vestno vzdrževana sadna drevesca: češnje, hruške, jabolka, slive. Njihovi, v bistvu zelo skromni, sadovi so nas ob obiranju razveseljevali, saj smo prihajali večinoma iz podeželja ali delov mest, kjer so naši stari starši na majhnih vrtovih ob hišah pred vojno in po njej prehranjevali vso družino in se je jeseni za zimo nabavljalo in shranjevalo v temnih kletih le krompir in jabolka!

Telefona v hiši sprva nismo imeli in preden se nas je usmilil tedanji PTT je trajalo kar nekaj časa! Kadar sem želela govoriti z našimi mamami, ki so telefone v centru k sreči imele, sem morala uporabljati javni telefon pri bližnjih stanovanjskih blokkih. Veliko olajšanje za vse nas je bilo, ko smo dobili telefon in ga pričeli koristiti. Sedanje generacije, ko znajo naši vnuki že še preden shodijo, suvereno uporabljati mobitele, daljince za TV z vsemi mogočimi kanali in programi, težko verjamejo, kako nam je bilo v tistih časih! Vrtec in osnovno šolo so otroci večinoma obiskovali v bližnjih enotah in skupaj odhajali peš do dobra dva km oddaljene šole in so starejši kar prizadevno pazili na svoje mlajše prijatelje in prijateljice iz hišk! Srednješolci so se do svojih šol v centru vozili z avtobusom z zadnje postaje v bližini! Tedaj so vozili nekateri zadnji avtobusi še do dveh ponoči in so se naši mladostniki lahko do tedaj dokaj varno vračali

domov iz centra! Ko pa je ta možnost bila ukinjena, smo mnoge mame in očetje prevzeli vlogo »voznikov v pižamah« saj smo se že zavedali, da se je vse glede varnosti že tedaj zelo spreminjalo!

Mali Graben, ki je ob naši vselitvi tako romantično vijugal mimo gozdička zadnjih barjanskih hrastov, in so ga občasno tudi nekoliko vzdrževali, je v zadnjih 30 letih kar nekajkrat hudo poplavljal vse do obvoznice in tudi Tržaške ceste! Voda je prišla do naših hiš, a ne v notranjost in se ustavila nekaj cm pod pragom! Midva sva od srca hvaležna, da so pred 50 leti tedanji načrtovalci, projektanti in izvajalci še upoštevali podatke o nevarnosti stoletnih voda na teh območjih! Videli smo ob poplavih, kako se ta krotki potoček lahko v nekaj urah spremeni v pravo amazonsko delto. Mali graben je od lani že ustrezno urejen, da prepreči poplave na tem koncu in nudi prijetne sprehode ob njegovi novi strugi!

Naše hiške so se še posebej izkazale v času epidemije z virusom covid-19 ob upoštevanju vseh priporočil in omejitev glede nevarnosti širjenja okužbe med ljudmi. Imeli smo srečo, da je hiška lahko gostila podnevi sinovo mlado družino z bratcem malčkom in njegovo sestrnico dojenčico, zvečer pa so se vračali domov v bližnje stanovanje! Mamica in očka sta morala delati od doma in sta to uspela na našem podstrešju! Vnuček in vnukinja pa sta kraljevala z nama v pritličju! Kadar se jima je zahotelo, sta se lahko igrala na vrtilčku, gradila sta lahko gradove v mivki okroglega plastičnega peskovnika pod trto na terasi. Kasneje, ko so zavladale normalne razmere, sta se pridružila svojim vrstnikom na našem igrišču, na katerem so se ob vselitvi v hiške igrali že njihovi očki in mamice! Pri nas je dedek skrbel za okusne obroke hrane za vso družino in smo se za kosilo vsi zbrali okrog mize. Očka in mamica sta se vsaj malo uspela družiti z njunima malčkoma – potem pa sta morala oditi spet v službo na podstrešje, kar včasih ni šlo brez joka obeh malih! K sreči so se zvečer odpeljali v njihov dom in zjutraj spet prišli v ČIV - ČIV dom.

Obdobje covid-19 ostaja v spominu naše družine, posnetki praznovanj od Božica, Silvestra, Velike noči, pričajo, da smo upoštevali priporočila, da smo se družili večinoma le po mobitelih. Z drugim sinom, hčerko in zetom, smo nosili maske, kadar smo kot nekdanj, pekli piškote in potice ali barvali pirhe Med nekdanj skoraj sprtimi sosedi so se strasti po času covid-19 umirile, saj so spoznali, da je oblika sosedske pomoči najhitrejša!

V zadnjih dveh letih v celoti lepo urejeno in z novimi igrali opremljeno igrišče nudi našim vnukom in otrokom iz bližnjih ulic in sosesk, novo priložnost za skupno igro in druženje. Njihovim mamam, očetom, babicam, dedkom in nam, pa druženje z ljudmi, ki so se v teh letih kot tretja generacija prvotno vseljenih družin in novo priseljenimi iz drugih okolij, daje možnost, da se med seboj, če želimo, na novo malo bolj spoznavamo!

Naša »vasica na robu mesta« in naš prvi dom ČIV - ČIV naj ostajajo kljub vsem številnim spremembam in novotarijam v zadnjem času, naprej varno zavetje nam »staroselcem« in novim družinam! Midva ostajava v naši vasici z vsemi spomini na nekdanje dobre sosede , ki jih več ni ali so se odselili!

ČIV - ČIV dom je preživel mnoge dopolnitve, razširitve, obnovitve prostorov, izboljšave kopalnic, sob, shramb in je še naprej opremljen z nama ljubim belo- rjavim in belo-zelenim pohištvo iz najine prve vselitve. Kljub mnogim, a skrbnim premestitvam, je pohištvo še dobro ohranjeno in lepo! Naj nama ČIV - ČIV dom na Viču čim dlje ostaja najin skupni dom in zavetje tudi v naslednjih letih!